

Grote maatschappelijke winst voor bewoners, medewerkers, mantelzorgers en vrijwilligers

Hart van Rozenburg voor iedereen een verbetering

De bewoners voelen zich veilig en vertrouwd. De mantelzorgers en vrijwilligers zijn blij met de korte reistijd. Ze komen vaker op bezoek en steken vaker de helpende hand uit. Voor de verpleegkundigen is het plezierig werken als bewoners en mantelzorgers tevreden zijn. Het aantal bewoners dat ze onder hun hoede hebben is te overzien. Hart van Rozenburg aan de Elzenlaan 30 blijkt een fantastische voorziening te zijn. Puur maatschappelijke winst. En dat blijkt ook voor het tweelingcomplex Hart van Zuidland, gevestigd aan de Oude Watering 15 in Zuidland. Het dorp heeft nog niet de helft van het aantal inwoners van Rozenburg, maar is wel het grootste dorp van de gemeente Nissewaard. Ook hier blijkt de kleinschaligheid en de nabijheid van het woonzorgcentrum in een grote behoefte te voorzien.

Dat blijkt uit een maatschappelijke kosten-batenanalyse (mkba), uitgevoerd door RIGO research & advies, een Amsterdams bureau dat onderzoek doet naar de woon-, werk- en leefomgeving. RIGO heeft het maatschappelijk belang van Hart van Rozenburg en Hart van Zuidland onderzocht. Dat gebeurde in opdracht van de twee betrokken woningcorporaties, Ressor Wonen in Rozenburg en De Zes Kernen op Voorne-Putten, voorts de zorgverlener, Careyn, de gemeenten Rotterdam en Nissewaard en het architectenbureau Rothuizen Bouwmeester-Pro te Middelburg.

De opzienbarende uitkomst van de mkba is dat de maatschappelijke baten van de twee Harten groter zijn dan de maatschappelijke kosten. Eenvoudig gezegd: de maatschappij is beter af dan wanneer de twee kleinschalige woonzorgcentra er niet zouden zijn en de zorgbehoefenden op een groter verpleeghuis verder weg waren aangewezen.

Kun je de maatschappelijke winst in euro's uitdrukken? RIGO heeft met een pientere berekening kunnen aantonen dat de rijksoverheid en Careyn wat duurder uit zijn bij de kleinschalige woonzorgcentra, maar dat er besparingen bij andere betrokkenen tegenover staan. Denk aan de reistijdbesparing van mantelzorgers als ze hun familie dichtbij in een woonzorgcentrum kunnen bezoeken. Denk aan de mogelijkheid dat een thuisgevoel bijdraagt aan gezondheid, waardoor de bewoners – met een zorgzwaartepakket 5 of 6 – minder gauw in zzp 7 vallen. Ook een besparing op termijn.

Zelfs het feit dat de appartementen in beide Harten tweemaal zo groot zijn als wat gebruikelijk is, krijgt ondanks de meerkosten bij de bouw een positief effect. Mocht de zorgverlener het huurcontract opzeggen, dan komt er voor Ressor Wonen en De Zes Kernen een aantrekkelijk regulier woningaanbod bij. Dat maakt het voor de corporaties interessant om in deze kleinschalige zorgvoorzieningen te investeren. Als de appartementen kleiner waren, was het risico voor de corporaties groter.

Afgestemd op de lokale behoefte aan woonzorg

In kleine kernen als Rozenburg en Zuidland zijn grote verpleeghuizen ondenkbaar. Daarom hebben de corporaties en Careyn met medewerking van de lokale overheid in 2017 twee kleinschalige woon-zorgcomplexen opgeleverd, beide bestaande uit 28 appartementen. Elke bewoner heeft naast een ruime huiskamer een open keuken, een slaapkamer en een goed uitgeruste badkamer. De bewoners kunnen via een gang naar de gezamenlijke huiskamer. Hart van Rozenburg en Hart van Zuidland zijn bedoeld voor mensen die somatische, medische en/of psychogeriatrische zorg nodig hebben en niet meer zelfstandig kunnen wonen. De schuifdeur van de hoofdingang gaat niet open als er een pg-bewoner in de entreehal staat. Dat voorkomt dat ze buiten verdwalen. Zuidland heeft ook zeven plaatsen voor somatische patiënten op de afdeling Barbier en drie pg-afdelingen: Vlassnijder, Veerman en Hoefsmid. Hart van Rozenburg heeft vier pg-afdelingen: Libelleplas, Vliedertuin, Pauwenhof en Fazantenlaan.

De complexen zijn kleinschalig, zowel wat de bouwomvang betreft als waar het gaat om de grootte van de groep waarvoor de verpleegkundigen en de verzorgenden de verantwoordelijkheid hebben. De complexen passen met hun 'rijtjeshuizen' in het straatbeeld. De bouw ervan was niet vanzelfsprekend. Daarom is onderzoek gedaan naar de kosten en baten voor de hele maatschappij, dus niet alleen de investeerders, maar vooral ook de doelgroep van bewoners en de mensen tot wie ze in relatie staan: mantelzorgers, pleeg- en zorgmedewerkers en vrijwilligers. Dat de appartementen groter zijn dan gebruikelijk in verpleeghuizen, geeft de mogelijkheid om meer van je vertrouwde meubelen mee te nemen. Dat geeft rust en – ook mentaal – houvast. En je kunt er gemakkelijker de familie ontvangen. In meer rust dan in de gezamenlijke woonkamer waar ook de andere bewoners verblijven. Sommige bewoners kunnen niet zo

goed tegen te veel prikkels en dan is het goed voor hun welbevinden als ze zich kunnen terugtrekken.

'Mijn vader is altijd vrolijk'

Het is prettig dat het grote appartementen zijn, vindt Carin Molendijk. Zij is mantelzorger in Hart van Zuidland. Daar woont haar vader Dirk Neudecker (84) op de (somatische) afdeling Barbier. De laatste tijd had hij wat kwalen, maar als hij straks opgeknapt is gaat hij vast en zeker weer driemaal per dag naar de gemeenschappelijke woonkamer om er met de andere bewoners van Barbier deel te nemen aan het ontbijt, de lunch en de avondmaaltijd. Tussendoor vindt Dirk het prettig om in zijn eigen appartement te zijn. „Hij heeft er de ruimte met zijn eigen spulletjes om zich heen en hij voelt zich er thuis,” zegt Carin. Daar is ze blij om. Haar vader kreeg 31 jaar geleden een beroerte en was sindsdien op zorg aangewezen. Met zijn vrouw Roos woonde hij in het nabije Bernissesteyn, waar Roos echter op een andere afdeling moest verblijven. Vijftig jaar getrouwd – en dan gescheiden worden... maar ze konden elkaar wel elke dag zien. Roos overleed in 2009. Na de oplevering van Hart van Zuidland kon Dirk verhuizen en kreeg hij weer een 'normale' woning. Hij heeft uitgesproken waardering voor de goede zorg die hij er krijgt. „Mijn vader is altijd vrolijk, nooit chagrijnig,” zegt Carin. „Hij heeft een leuk contact met de verpleegkundigen, verzorgenden en behandelaars, die het omgekeerd ook plezierig vinden om hem te verzorgen. Dat tekent de sfeer hier.” Zelf woont ze op nog geen straatlengte afstand van Hart van Zuidland. Ze steekt de straat over en gaat weer bij haar vader langs met boodschappjes, de was en geregeld nieuwe kleren. Een paar keer per dag bezoekt ze haar vader en dan zitten ze toch al gauw een uurtje te kletsen. „Ik moet er niet aan denken dat deze voorziening er niet zou zijn en ik elke dag naar Spijkenisse of Hellevoetsluis zou moeten,” zegt Carin.

Grappig als bewoners en medewerkers het zelfde taaltje spreken

Bij de lift hangt een bordje aan de muur. Het maakt duidelijk dat de bewoners op de eerste plaats staan. Dat de teamspirit onder de medewerkers heel belangrijk is en dat ze niet alleen samenwerken, maar elkaar ook aanvullen. Dat ze eerlijk en positief zijn en lief en soms leed delen. „Dat is allemaal helemaal waar,” zegt Lianne Westmaas, zorgmedewerker van Hart van Zuidland.

Als er bijvoorbeeld een collega ziek is, kost het nooit moeite om te switchen en in te springen.

Ze weet dat het landelijk een probleem is om goed en gemotiveerd personeel in de zorg te werven, maar ze heeft goede hoop dat Careyn nieuwe vaste medewerkers recruteert, want de bewoners vinden het fijn als ze steeds dezelfde verpleegkundigen zien. Vooral mensen met dementie hebben er last van als ze steeds nieuwe gezichten zien. Lianne is positief gestemd over de vrijheid die de medewerkers krijgen om de zorg zo goed mogelijk in te richten. „Het keert ten goede,” zegt ze.

Eerder werkte ze voor Careyn in Hellevoetsluis en Spijkenisse, waar ze ook woont. Maar dat sluit haar ogen niet voor een bijzondere omstandigheid in Hart van Zuidland, waar ze vanaf de opening werkt. Lianne vertelt: „Hier werken ook mensen uit het dorp. En de bewoners, die ook uit het dorp wonen, kennen de verpleegkundigen en verzorgenden uit eerdere situaties. Dat schept een band. Het scherpt ook het geheugen.” Het leidt tot een ons-kent-ons-gevoel, zegt Lianne. „Dat merk je aan de manier van praten. Het is grappig als je bewoners en medewerkers Slands hoort spreken.”

Combinatie woonzorg en mantelzorg maakt ons allemaal sterker

„Iedereen die hier woont komt uit Rozenburg,” zegt Laura Visser. „Dat is natuurlijk voor de mantelzorgers heel fijn. Zij hoeven dan geen grote afstand te overbruggen en kunnen er vaker en langer zijn. Die nabijheid is een enorm voordeel. Maar voor de bewoners heeft het een dubbel voordeel. Ze krijgen niet alleen vaker bezoek dan wanneer ze veraf in een groot verpleeghuis zouden wonen, maar het is voor de familie ook nog eens goed te doen om de bewoner mee naar huis te nemen zonder dat er een intensieve reis nodig is.” Laura is heel stellig: „Dat onze cliënten en hun mantelzorgers dicht bij elkaar wonen, betekent een belangrijke aanvulling op de zorg die we hier bieden. Dat is van onschatbare waarde. De combinatie van woonzorg en mantelzorg maakt Rozenburg sterker! Daar hebben we allemaal voordeel van.”

Laura Visser is kwaliteitsverpleegkundige. Ze bewaakt alle processen die met veiligheid, medicatie, afspraken, coaching en dossiervorming te maken hebben en ze schrijft bovendien elk kwartaal de nieuwsbrief van Hart van Rozenburg. Daar komen de activiteiten buitenshuis bij. Op loopafstand van Hart van Rozenburg is in woonzorgcentrum Blankenburg een Huis van de Wijk gevestigd. Het heet 't Veerhuis. Hier kunnen de bewoners van het Hart deelnemen aan activiteiten als koersbal, zang, breien en schaken. Voor de slecht ter been zijnde bewoners rijdt er een busje tussen het Hart en 't Veerhuis. Dankzij vrijwilligers.

'Geweldig, zo dicht bij huis!'

Elke dag loopt Arie van Dijk naar Hart van Rozenburg. Daar woont zijn vrouw Marie. Het is een wandeling van driehonderd meter, want Arie woont vierhoog aan Blankenburg en beneden hoeft hij de hoek maar om te slaan en hij is in de Elzenlaan. Niet zo gek dat hij in de wolken is over zo'n nabije voorziening: „Geweldig. Geweldig! Drie keer geweldig!!”

Hiervoor verbleef Marie in De Plantage in Brielle. Dan ging hij een paar keer per week met de taxi, want met openbaar vervoer vond de 91-jarige Rozenburger 'een opgave'. „Maar nu kan ik elke dag!”

Hij blijft vaak de halve dag. Tussen de middag dekt hij de tafel, dan eten ze samen hun boterhammen. Als hij wil, zou hij ook 's avonds kunnen mee eten met de warme maaltijd in

de huiskamer met de andere bewoners van de afdeling Fazantenlaan van Hart van Rozenburg. „Geregeld wandel ik met Marie naar huis. Dan vindt ze het heerlijk weer 'thuis' te zijn. Ik vind het zo fijn dat dat nog mogelijk is!”

In het appartement van Marie vertelt hij: „Ze woont hier, omdat ik in september een beroerte kreeg. Ik werd opgenomen in het Ikazia Ziekenhuis in Rotterdam en moest daarna zes weken revalideren in De Vier Ambachten, een verpleeghuis van Careyn in Spijkenisse. Omdat ik in die periode niet meer voor mijn vrouw kon zorgen, kwam ze terecht in De Plantage in Den Briel, overigens ook van Careyn. Toen ik terug thuis was en wat mobieler, vond ik dat toch een enorme afstand.”

„Wat ben ik blij met dit centrum!” verzucht hij. „Dat het mogelijk is dat mensen met dementie toch in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen, dat is geweldig. Niet alleen voor Marie. Als we wandelen, herkent ze de omgeving. Dat vind ik belangrijk. Ze raakt herinneringen kwijt, maar dan komt er op die momenten iets terug. En ik vind het ook voor mijzelf een zegen. Ik kan dagelijks bij haar zijn.” Arie van Dijk is blij dat hij er niet alleen voor staat: „Ik vind de zorg hier in Hart van Rozenburg zo goed. De medewerkers zijn hartstikke lief en zorgzaam, het is voor mij als mantelzorger fijn om te zien hoe het hier loopt. Een pak van mijn hart. Ik ben echt dankbaar dat dit allemaal kan!”

'In mijn vertrouwde omgeving kan ik nog boodschappen doen'

Ada Landman woont nu een half jaar in Hart van Zuidland en ze komt helemaal op adem. „Het is hier zo fijn,” zegt ze. Nadat ze tweemaal een tia kreeg en problemen ondervond met lopen, verbleef ze in verpleeghuizen in Hoogvliet en Hellevoetsluis. „Ik heb wat geworven,” zegt ze. Met haar rolstoel kon ze amper manoeuvreren. „Ik had daar maar één kamer. En het was een vreemde omgeving, waar ik de weg niet kende.” Hart van Zuidland kent appartementen die als volwaardige woning kunnen worden beschouwd. „Daar kan ik uit de voeten,” zegt Ada Landman. Ze is het grootste deel van de dag in haar woning, lekker rustig vindt ze dat, maar voor het eten gaat ze driemaal per dag naar de gemeenschappelijke huiskamer. Alle acht bewoners van de afdeling Barbier nuttigen er gezamenlijk het ontbijt, de lunch en het avondeten. „Dat vind ik gezellig. Zo leer je elkaar beter kennen,” zegt Ada. Ze is 74 jaar geleden geboren in Zuidland en is er altijd gebleven. Gescheiden van haar eerste man, weduwe van haar tweede. Drie kinderen. „Ik vind het heel plezierig dat als ik met mijn rolstoel de boodschappen ga doen, ik in een vertrouwde omgeving ben. Ik ken het dorp goed en veel bewoners ook nog. De winkels zijn dichtbij. Ik ben blij dat ik er nog zelfstandig

op uit kan, maar vaak gaat een verpleegkundige of een vrijwilligster mee voor de gezelligheid.” Ze heeft het met Hart van Zuidland goed getroffen, zegt ze.

Rust geeft energie om mee te helpen

Kleine groepen bewoners ondervinden meer rust. En daardoor houden ze energie over voor actieve betrokkenheid bij de dagelijkse gang van zaken. Ze helpen de kookheer of kookdame, ze helpen met het koffierondje en het dekken van de eettafel, ze zijn tamelijk in de weer. Uit het onderzoek van RIGO komt ook naar voren dat er een positief effect is als mantelzorgers vaker langs kunnen komen. Het verhoogt de kwaliteit van leven. Daardoor hebben bewoners meer zin om iets te ondernemen.

„Voor de mantelzorgers geldt mutatis mutandis hetzelfde. Als bewoners erop vooruitgaan, dan gaan mantelzorgers en andere direct betrokkenen er ook op vooruit.”

Geruststellend vooruitzicht

Er zijn aardig wat ouderen die nog zelfstandig thuis wonen, maar goed in de gaten hebben dat ze fysiek en mentaal minder gaan functioneren. Het moet voor die ouderen in Zuidland en Rozenburg een grote geruststelling zijn dat ze weten dat er een woon-zorgvoorziening in de buurt is, wanneer zwaardere zorg noodzakelijk wordt. Het idee dan in de eigen woonomgeving te kunnen blijven mag ook worden vertaald in een maatschappelijke baat, blijkt uit de mkba van RIGO.

Het zou er zelfs toe kunnen leiden dat mensen eerder gebruikmaken van hun indicatie (zzp 5 of 6), waardoor bespaard wordt op de thuiszorg en de belasting van mantelzorgers daalt.

